

Speellokaal, de bakermat van bewegingsonderwijs

Stormachtige ontwikkeling door Dorack

De vakleerkracht bewegingsonderwijs is schoolbreed de beweegspecialist binnen de basisschool.

Vanuit dat oogpunt worden vakleerkrachten tegenwoordig ook gevraagd mee te denken over de - toekomstige - inrichting van het speellokaal.

De plek waar jonge kinderen voor het eerst in aanraking komen met bewegingsonderwijs. Deze multifunctionele ruimte heeft de afgelopen jaren een stormachtige ontwikkeling doorgemaakt. De hoogste tijd voor een nadere kennismaking met het speellokaal en één van de belangrijkste ontwikkelingen in deze ruimte: Dorack.

Door: Jarno Vedders

Van speellokaal naar multifunctionele ruimte

In de jaren '70 en '80 zijn er veel speellokalen gebouwd in Nederland. Anno 2010 zijn veel van deze lokalen sterk verouderd en vaak zelfs helemaal afgeschreven. De laatste jaren worden er dan ook veel nieuwe speellokalen gerealiseerd, vaak in pandig als onderdeel van nieuwe schoolgebouwen. Binnen met name brede scholen is er een specifieke wens om deze ruimte multifunctioneel in te richten en bijvoorbeeld ook te gebruiken voor andere schoolactiviteiten en naschoolse activiteiten. De functie van het speellokaal is hierdoor veel breder geworden. Dit vraagt om uiteenlopende mogelijkheden in deze relatief kleine ruimte.

Veranderende bewegevraag

Ondanks de multifunctionele inrichtingswens, staat bovenaan de wensenlijst van iedere school een speellokaal dat uitdagend en afwisselend bewegingsonderwijs voor jonge kinderen mogelijk maakt. Kleuters van nu zijn anders dan kleuters van 30 jaar geleden. De bewegingsdrang blijft bij kleuters echter onveranderd groot en de spanningsboog nog kort. Daarom is het juist bij bewegingsonderwijs voor jonge kinderen belangrijk dat de lessen uitdagend en gevarieerd zijn. Ook is differentiatie een belangrijk aandachtspunt geworden door het uiteenlopende bewegingsniveau van jonge kinderen. Arrangementen moeten dus snel kunnen worden omgebouwd. En ook dit vraagt om een andere inrichting van het speellokaal.

Praktische knelpunten en oplossingen

Eén van de grootste ergernissen in het speellokaal ligt op het praktische vlak: het klaarzetten van het materiaal. Het is vaak zwaar en onhandig en het kan zelfs gevaarlijk zijn om kinderen te laten helpen met klaarzetten. Jesse Bussemaker gaf in zijn artikel 'Een stappenplan voor de speelzaal' (De wereld van het jonge kind, december 2007) ook al aan dat het gedoe rond klaarzetten een welkom argument is om bij droog weer toch maar buiten te gaan spelen. Reden genoeg om te zoeken naar oplossingen voor het speellokaal.

De attributen zoals de banken en ladders zijn ruim 35% lichter dan de houten varianten die we uit het verleden kennen. De Dorack-attributen zijn voorzien van een simpele kliksluiting. Deze gebruiksvriendelijke sluiting biedt kinderen uit groep 1 en 2 de mogelijkheid om te helpen klaarzetten en opruimen. Zelfredzaamheid is een belangrijk leerdoel geworden in bewegingsonderwijs en het is dan ook zeer gewenst dat kleuters hier al vanaf jonge leeftijd mee leren omgaan.

Eindeloos combineren

Dorack – spreek uit als 'doerak' – is een totaaloplossing voor bewegingsonderwijs in het speellokaal. Dorack bestaat uit een verrijdbaar klimrek, frames - afgeleid van de bekende torentjes - en verschillende attributen zoals glijbanen, ladders, duikelstokken en speldoeken. Door deze onderdelen te combineren met elkaar, ontstaan eindeloos veel variatiemogelijkheden in het speellokaal. Dorack is zo ontwikkeld dat alle beweegleerlijnen die je bij jonge kinderen aan bod wilt laten komen, te realiseren zijn.

Vrijstaand klimrek

De basis van de Dorack-inrichting is het verrijdbare klimrek met drie rekdelen. Het klimrek is voorzien van grote wielen, waardoor het op iedere gewenste plek in het speellokaal kan worden neergezet. Door een extra unieke dakstand, wordt klimmen op

Plezier belangrijk bij bewegingsonderwijs jonge kind

Door combinatiemogelijkheden eindeloos veel beweegplezier

een schuin vlak, een stormbaan of zelfs een horizontaal klimgedeelte mogelijk. Daarnaast zijn er nog veel meer mogelijkheden in combinatie met andere attributen zoals duikelstokken, banken, ladders en speldoeken voor uiteenlopende beweegactiviteiten. De framedelen zijn voorzien van een ontkoppelingssysteem, zodat er in hoogte en breedte gevarieerd kan worden.

Breed inzetbaar

Het speellokaal is een relatief kleine beweegruiimte, de groepen zijn groot en de berging is klein. De Dorack-attributen en materialen hebben meerdere functies meegekregen. De buis waaraan de speldoeken bevestigd worden, is ook inzetbaar als inhangbuis voor ladders en banken. De glijbaan is aan de onderkant voorzien van een evenwichtsbalk en de bank kan ook als wip-wap gebruikt worden.

Twee Dorack-frames en een touw en je hebt al een beweegsituatie

Differentiatie

“Een kind dat motorisch competent is, beweegt vanuit de nodige handigheid, inzicht en betrokkenheid” schreef Janet Kunst (naar Florquin en Bertrands) in *De wereld van het jonge kind* van oktober 2007. De speellokaalinrichting en de spelmaterialen moeten kinderen in staat stellen die competentie te ontwikkelen. Differentiëren is daarbij erg belangrijk. Dorack is hierop afgestemd.

Doeltreffend

De speldoeken bieden een extra dimensie in het speellokaal. Geen ‘gepruts’ meer met lakens of kranten. Speldoeken worden eenvoudig met klittenband vastgezet om een duikelstok. Er ontstaat zo

Op aansprekende wijze kennismaken met mikken

een uitdagend mikdoek, een loopbaan of afscheiding tussen twee bewegingssituaties. De speldoeken laten kinderen al op jonge leeftijd op uitdagende wijze kennismaken met de leerlijn mikken.

Ervaringen met Dorack

Sinds de introductie drie jaar geleden maken zo'n 200 scholen inmiddels gebruik van Dorack. Zo weten we dat Dorack een bijdrage levert aan uitdagende, afwisselende bewegingslessen voor jonge kinderen. Deze positieve aspecten hebben invloed op het bewegen van kinderen, ook na groep 1 en 2. Welke effecten dit precies heeft op de langere termijn wordt onderzocht door onderzoeksbureau Kennispraktijk.

Helpende hand

Een Dorack-inrichting heeft een laagdrempelig karakter en biedt eindeloze mogelijkheden in het speellokaal. Maar een goede bewegingsles valt of staat met de kennis en ervaring van de (vak) leerkracht van groep 1 en 2. Met een uitdagende inrichting van het speellokaal ben je er dus nog niet als school. Vandaar dat Nijha een uitgebreide gebruikersinstructie geeft aan scholen die gaan werken met Dorack. Ook is er een complete gebruikershandleiding beschikbaar met lesvoorbeelden en ontvangen scholen een dvd met voorbeeldvideo's. Op deze manier ontstaat een totaaloplossing voor het speellokaal binnen het basisonderwijs.

Op www.dorack.nl kom je alles te weten over het speellokaal en de multifunctionele speellokaalinrichting Dorack. Je kunt ook contact opnemen met Nijha. Telefoon: 0573 288 555.

Literatuur

- Bussemaker, J. (2007), Een stappenplan voor de speelzaal. In: *De wereld van het jonge kind*, jrg 35 nr 4
- Hazelebach, Ch. e.a. (2001), Bewegingsonderwijs in het speellokaal. *t Web* (ISBN 90-73218-08-X)
- Kunst, J., Goede motoriek: een basis van zelfvertrouwen. In: *De wereld van het jonge kind*, 2007, jrg 35 nr 2
- Mooij, C. e.a. (2004), *Basisdocument bewegingsonderwijs*. Jan Luitingfonds, Zeist

Correspondentie:

info@nijha.nl